

Прокуратура України

**ЧЕРНІГІВСЬКА
ОБЛАСНА
ПРОКУРАТУРА**

вул. Князя Чорного, 9
м. Чернігів, 14000
факс: (0462) 77-70-28
e-mail:

sekretariat@chrg.gov.ua,
web: <https://chrg.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 02910114

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
**Управління
Служби безпеки України
в Чернігівській області**

вул. Шевченка, 28, м. Чернігів, 14013
Тел. (0462) 67-62-08
e-mail: usbu_chg@ssu.gov.ua

21.05.2025 № *74/2-1132*
На № _____ від _____

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА
ОБЛАСНА
ДЕРЖАВНА
АДМІНІСТРАЦІЯ

**УПРАВЛІННЯ
ОСВІТИ І НАУКИ**

вул. Шевченка, 34, м. Чернігів, 14013,
тел. (04622) 3-33-37, факс (0462) 67-
57-54, e-mail: uon_post@cg.gov.ua,
сайт: uon.cg.gov.ua,
код згідно з ЄДРПОУ 02147351

21.05.2025 № *24-52981X-25*
На № _____ від _____

21.05.2025 № *06-13/2136*
На № _____ від _____

**Сільським, селищним, міським
головам (за списком)**

**Керівникам середньої, професійної
(професійно-технічної), фахової
передвищої та вищої освіти
(за списком)**

ЛИСТ

**щодо удосконалення діяльності у сфері запобігання
та протидії підлітковій злочинності
проти основ національної безпеки України**

В умовах збройної агресії російської федерації проти України гостро стоїть питання ефективної взаємодії правоохоронних, державних органів та органів місцевого самоврядування для захисту інтересів дітей, протидії насильству, негативним проявам у підлітковому середовищі.

Останнім часом російські спецслужби все частіше використовують дітей у проведенні розвідувально-підривної діяльності проти України. З цією метою, мотивуючи неповнолітніх грошовою винагородою, їх залучають для різноманітних завдань указанного характеру: розвідки позицій підрозділів Збройних сил України, надання координат об'єктів цивільної інфраструктури, виготовлення вибухових пристроїв та використання дітей для їх розміщення, у тому числі як «живої бомби».

До прикладу, неповнолітня, використовуючи власний мобільний телефон із застосунком Timemark, декілька разів фотографувала військові об'єкти на території м. Чернігова та навколишніх сил, після чого передавала вказані

дані через месенджер Телеграм представникам країни-агресора та отримувала грошову винагороду на власну банківську картку.

П'ятеро дітей, на виконання завдання куратору рф, заздалегідь придбавши необхідне спорядження та речовини, здійснили підпали двох релейних шаф залізниці у Ніжинському районі.

Також, 17-річний мешканець Вінниччини, діючи за вказівками спецслужб, без відома матері, прибув до м. Ніжина, де сконструював пристрій дистанційного стеження, який надалі розмістив поблизу об'єкту стратегічної інфраструктури Ніжинського району для корегування траєкторії підльоту БПЛА.

Двоє неповнолітніх з м. Києва за місцем проживання та в гаражному приміщенні виготовили саморобні вибухові пристрої у вигляді «металевих термосів», які надалі, згідно з інструкціями куратора рф, залишили за наданими координатами.

Надалі, інша неповнолітня мешканка столиці, не будучи обізнаною про небезпечний вміст указаних «металевих термосів», на виконання завдання, отриманого у месенджері Телеграм, поклала їх у пакунок та самостійно відвезла до будівлі Чернігівського РУП ГУНП в області. Згідно задуму представників рф, пристрій мав вибухнути одразу після отримання повідомлення від дитини про її прибуття за місцем призначення. Лише завдяки втручання Служби безпеки України врятовано життя неповнолітньої та відвідувачів установи.

Загалом, починаючи із серпня 2024 року, співробітниками УСБУ в Чернігівській області викрито 12 дітей віком 14-17 років, які вчиняли диверсії та інші дії, спрямовані на допомогу представникам рф у підривній діяльності проти України (статті 111, 113 КК України). У всіх випадках досягнення неповнолітніми віку кримінальної відповідальності (14 років за ст. 113 КК України у разі вчинення диверсії, 16 років за ст. 111 КК України – державної зради), до них застосовано судом запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. За вчинене їм загрожує безальтернативне покарання у виді позбавлення волі строком 10 років.

Переважна кількість дітей раніше не притягувалися до адміністративної чи кримінальної відповідальності за вчинення правопорушень, не перебували на обліках соціальних служб та правоохоронних органів.

При цьому, встановлено випадки, коли після проведення у навчальному закладі роз'яснювального заходу щодо недопустимості підпалів об'єктів стратегічної інфраструктури, неповнолітніми в той же день вчинено диверсію на об'єкті залізниці.

Крім того, одна дитина пошкодила релейну шафу, незважаючи на наявність попереджувального напису про кримінальну відповідальність за такі дії.

Зазначене свідчить про недостатність проведення профілактичних заходів, зокрема, бесід з дітьми на вищевказану тематику. Можливість відвернення вчинення неповнолітніми злочинів проти основ національної безпеки України безпосередньо залежить від своєчасного виявлення батьками, близькими особами, педагогічним персоналом та працівниками соціальних служб ознак поведінки, які можуть свідчити про вербування дитини представниками рф, а саме:

- 1) самостійні виїзди в інші регіони країни без належної мотивації;
- 2) поява великих грошових сум чи коштовного майна без пояснення джерела походження;
- 3) придбання сім-карт, нових телефонів, зокрема кнопочкових;
- 4) активне використання месенджера Телеграм, наявність листування з акаунтами, що пропонують роботу;
- 5) завантаження на мобільні телефони, планшети програмного забезпечення для фіксування геолокації знімків та відео, зокрема застосунку Timemark;
- 6) відвідування дитиною місць дислокації об'єктів ЗСУ або стратегічних об'єктів інфраструктури, зокрема ліній електропередач, релейних шаф на залізниці, особливо – за межами населеного пункту місця проживання;
- 7) принесення додому невідомих пакунків, збирання електронних пристроїв, розбирання мобільних телефонів, павербанків;
- 8) систематичне відвідування гаражів, інших місць господарського призначення без належної потреби;
- 9) придбання великої кількості товарів, які не стосуються звичайних потреб неповнолітніх, у тому числі хімічних речовин, добрив, піротехніки, через поштові відділення, зокрема «Нова пошта».

Таким чином, превентивною діяльністю слід охоплювати не лише неповнолітніх, а й батьків, опікунів чи піклувальників. Недостатній контроль за поведінкою, відсутність належної уваги до психологічного стану дітей у сім'ях, а також ігнорування ризиків цифрового середовища призводять до трагічних наслідків.

Враховуючи викладене, потрібно у межах своїх повноважень вжити необхідних заходів щодо посилення профілактики та роз'яснювальної роботи про шляхи вербування неповнолітніх, особливо серед батьків, опікунів, піклувальників, наслідки, які їм загрожують за вчинене, а також про алгоритм взаємодії між органами правопорядку, освітніми установами та соціальними службами з метою запобігання залученню неповнолітніх до протиправної діяльності.

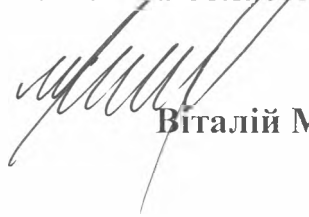
За наявності підстав, невідкладно інформувати органи безпеки щодо виявлення фактів співпраці неповнолітніх з представниками країни-агресора.

**Заступник керівника
Чернігівської обласної прокуратури**

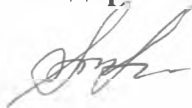
Владислав ГРЮК

**Заступник начальника УСБУ
в Чернігівській області**

Віталій МРИГА

**Начальник Управління
освіти і науки Чернігівської
обласної державної адміністрації**

Юрій МУЗИКА